

Internationellt program

★ UNG VÄNSTER

Internationellt program

ANTAGET VID UNG VÄNSTERS RIKSTING I ESKILSTUNA 25–28 MAJ 2006

INLEDNING	3
– En orättvis värld	4
– Globalt motstånd	5
CENTRUM OCH PERIFERI	6
– Kolonialism & nykolonialism	6
– Imperialism	7
– Centrum och periferi	9
– Nationellt självbestämmande	10
– Frihandel – ett missvisande begrepp	11
– Kapitalets globala institutioner	13
– Avskriv U-ländernas skulder	14
– Bistånd för utveckling	15
– Förenta Nationerna	16
VÅR TID	18
– Kriget mot terrorismen	18
– Sveriges roll	19
– Vapenexporten	20
– För en hållbar utveckling!	21
EN GLOBAL MAKTORDNING	23
– Könsmaktsordningen i världen	23
– Sexuell och reproduktiv hälsa	23
– Sexindustrin	25
MOTSTÅND	26
– Den globala rättviserörelsen	26
– Latinamerika – en kontinent som går emot	26
– En annan värld är möjlig	27
ORDLISTA	28

FORMGIVNING: Anna Herdy

TRYCK: www.myran.biz – Varberg 2006

INLEDNING

Vi lever i en värld av växande klyftor och motsättningar. Länder i periferin, de fattiga länderna i Syd, utsätts systematiskt för plundring av resurser och naturtillgångar av länderna i centrum, de rika länderna i Nord. De rika länderna använder sig av militära och ekonomiska hot för att driva igenom en global nyliberal ordning. Samtidigt som en enorm resurs- och kapitalöverföring sker från de fattiga länderna till de rika, ser vi samma utveckling inom den rika, industrialiserade världen. Genom avregleringar, privatiseringar och nedskärningar i den offentliga sektorn sker en omvandling av gemensamt ägande till privat egendom. Över hela världen är fackliga rättigheter under angrepp samtidigt som de transnationella företagen delar ut rekordvinster till sina aktieägare. Krig och bomber i periferin – ännu en våg av aggressiv imperialism – går hand i hand med angrepp på demokratiska fri- och rättigheter i centrum.

De senaste åren har vi bevittnat en utveckling av den imperialistiska världsordningen. Världens enda supermakt, USA, har brutaliserat sin utrikespolitik som garant för en orättvis världsordning. USA har idag militär närvaro i alla världens tidzoner och ger militärt stöd till 80 procent av alla stater som använder tortyr. USA har under förevändning av demokratisering och försvar av mänskliga rättigheter invaderat och ockuperat länder som Afghanistan och Irak. Med stöd av överstatliga institutioner och organisationer som IMF, Världsbanken och WTO, driver kapitalet igenom en imperialistisk världsordning där USA som fungerar som den militära garanten.

Attackerna mot World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001 har utnyttjats för att flytta fram det globala kapitalets positioner och slå ner motståndet mot den rådande världsordningen. Det är inte bara USA som egenmäktigt har ockuperat länder och svartlistat individer och organisationer. Israel har bakom en kuliss av diplomatiskt spel brutaliserat sin ockupation av Palestina, Ryssland slår ner mot befolkningen i Tjetjenien och även i Sverige har den repressiva politiken slagit igenom i form av individer som fått sina tillgångar frysta utan rättslig prövning, utvisningar till tortyr, nya befogenheter för polisen att använda buggning och krav på lagring av data- och telekommunikation. Människor i Irak, Afghanistan och Palestina avhumaniseras för att bereda väg för ockupationer och förtryck. I Sverige ställer sig högern reservationslöst på USA: s sida samtidigt som den svenska regeringen under vaga formuleringar om fredsbevarande insatser och internationellt samarbete valt att i efterhand ge sitt outtalade men lika fullt direkta stöd till den USA-ledda alliansens krigsäventyr.

Detta sker bl.a. genom svenskt truppstöd till ockupationen av Afghanistan, militärt utbyte med krigförande länder och ett bockande och bugande för USA och andra NATO-anslutna länder. Den svenska neutraliteten och alliansfriheten har sålts ut till förmån för ett svenskt krigsdeltagande i länder belägna långt ifrån Sveriges gränser.

En orättvis värld

Människor har genom sin politiska kamp kunnat förändra sina liv på många håll i världen. Det är bra och viktigt. Genom folklig organisering och teknisk utveckling utvecklas världen. Men det finns också en annan tendens.

Man beräknar att 1,4 miljarder människor inte har tillgång till rent vatten. 2 miljarder människor har inte tillgång till grundläggande läggkostnadsmediciner som penicillin. De rikaste 20 procenten av jordens befolkning nyttjar 85 procent av resurserna. De fattigaste 20 procenten nyttjar 1,3 procent. Orättvisorna slår framförallt mot kvinnor. En tredjedel av alla vuxna kvinnor i U-länderna är analfabeter. 500 000 kvinnor dör årligen i samband med graviditeter och förlossning. En klar majoritet av de 1,4 miljarder som lever i extrem fattigdom är kvinnor. Det är därför enkelt att konstatera att vi inte lever i den bästa av världar.

Det påstås att orsaken till fattigdomen är korruption och diktatur. Detta sägs främst av dom som ihärdigt försvarar dom klyftor som idag råder. Men korruptionen är inte fattigdomens grundorsak. Rika länder som genom år av kolonialism och imperialism sugit ut befolkning och naturtillgångar i fattiga länder och förstört deras möjligheter till utveckling, fortsätter att göra det. Korrupta eliter hålls, direkt eller indirekt, under armarna av storföretag och regeringar i de rika länderna för att tillgodose de transnationella företagens intressen istället för den inhemska befolkningens. De gamla kolonialmakterna i Europa och USA har genom sin historia av kolonial utplundring och slavhandel orsakat de djupa klyftor som vi idag ser i vår värld. I en kapitalistisk världsordning är det helt rationellt att människor svälter ihjäl. Mänskliga rättigheter som sjukvård, mat och vatten förvandlas till handelsvaror som inte alla har tillgång till.

Globalt motstånd

Samtidigt ser vi att det formeras ett motstånd mot den imperialistiska världsordningen. Stora delar av Latinamerika och dess folk har slagit vakt om rätten till nationellt självbestämmande och formulerat ett nytt oberoende gentemot USA. Människor kräver nationaliseringar och regleringar av sina naturresurser och i land efter land växer en mer samlad och enad vänster fram; i många länder i Sydamerika finns idag demokratiskt valda vänsterregeringar med förankring såväl i arbetarklassen som i breda bonderörelser, hos de jordlösa och hos ursprungsbefolkningarna. I Asien och Afrika växer en medveten social rörelse stark. I Afrika organiserar sig kvinnor i kampen för rätten till abort och fria mediciner mot HIV. I Asien växer sig motståndet mot kriget mot terrorism, privatiseringar av offentlig sektor och överföring av makt till överstatliga institutioner som Internationella Valutafonden, IMF och Världshandelsorganisationen, WTO. Motståndet mot det globala kapitalet har antagit en global karaktär. Människors krav på medborgerliga, politiska, ekonomiska och sociala rättigheter är idag världsomspännande. Det globala motståndet har idag möjligheter att förändra den rådande världsordningen. Ung Vänster är en del av denna globala rättviserörelse och kampen för en annan värld.

CENTRUM OCH PERIFERI

Kolonialism och nykolonialism

Den kapitalistiska expansionen har en historia som präglats av plundring, rasism och militärt våld. Den europeiska kolonialismen skapade och reproducerade tankemönster om en högt stående europeisk civilisation mot underlägsna raser och kulturer i kolonierna. Rasistiska föreställningar om de koloniserade folken blev redskap för förtryck, utplundring, folkmord och en underutveckling av kolonierna. Stater som USA är uppbyggda på föreställningar om överhöghet som också speglade sig i fördrivning och mord på ursprungsbefolkning och senare i slaveriet. Rasismen präglar fortfarande den rådande världsordningen. Dess betydelse och funktion blir tydliga och uppenbara i okupationen av Irak och Afghanistan och Palestina men också i den nyliberala ekonomiska politik som påtvingas länder i Syd.

Kolonialismen hade sin början under 1400-talet. I höjdpunkten av den amerikanska och europeiska kolonialismen i början av 1900-talet, tillhörde 90 procent av Afrika, 57 procent av Asien och kontrollen över stora delar av Latinamerika kolonialmakterna. Storbritannien, som var den ledande kolonialmakten, kontrollerade kolonier med en sammanlagd befolkning som var tio gånger så stor som befolkningen på de brittiska öarna. Imperialistisk rivalitet, med sin höjdpunkt i första världskriget, innebar början på slutet för de amerikanska och europeiska kolonialmakterna.

Efter andra världskriget framträdde USA som den starkaste ekonomiska och militära makten. Med det US-dollarbaserade Bretton Woods-systemet och etablerandet av Internationella Valutafonden (IMF) och Världsbanken, föll kontrollen av världens finanser, i samförstånd med de europeiska stormakterna, hos USA. Detta blev början till en nykolonialistisk era som form för storföretagens expansion i formellt självständiga dock ekonomiskt beroende länder.

1950- och 1960-talen präglades av de tidigare koloniernas kamp för självständighet. En efter en förklarade sig de europeiska kolonierna för självständiga stater. Nykolonialismen befästes ytterligare när de tidigare europeiska kolonialmakterna såg begränsningar i att med militärt hot pådriva sin egen politik i Asien, Afrika och Sydamerika. Genom de överstatliga institutionerna kunde de forna kolonialmakterna och deras storbolag behålla den ekonomiska kontrollen över sina tidigare kolonier.

North Atlantic Treaty Organization (NATO) bildades 1949 och blev de nya och gamla imperialistländernas gemensamma försvarspakt. Kalla kriget präglades av en polarisering mellan de två supermakterna, med Sovjet i spetsen för Warszawapakten och USA som ledande i NATO. I och med Berlinmurens fall, efter 45 år av kallt krig, stod USA som segrare i början 1990-talet. Sovjetunionens kollaps öppnade upp för en nygammel rysk ekonomisk och politisk elit allierad med intressen i väst. Under USA:s ledning utnyttjade västvärlden snabbt läget för att strama åt sitt globala monopol över den legitima våldsanvändningen. Den nuvarande ordningen i Europa där forna sovjetrepubliker, de flesta numera medlemmar i EU, är beroende av sin roll som underleverantörer av industriprodukter och råvaror till övriga EU, innebär att länderna i Östeuropa har återförts till periferin. Idag framställs de transnationella företagen och deras utbredning – globaliseringen – som antagonister till nationalstaterna. I synnerhet länder i Syd är alltmer krigskurna och begränsade av handelsavtal och stukturanpassningsprogram dikterade av finansinstitutioner och internationella maktcentra. Samtidigt är det tydligare än någonsin att transnationella företag står i en orubblig beroendeställning till starka stater med militär och politisk övermakt. Stater agerar alltjämt som företrädare av multinationella företag i internationella och överstatliga beslutsorgan. Thomas Friedman, utrikesredaktör på New York Times har sagt:

”Marknadens osynliga hand, skyddas av en osynlig näve. McDonalds kan inte frodas utan McDonnell Douglas, tillverkaren av stridsflygplanet F-15, och den osynliga knytnäve som gör världen säker för Silicon Valleys teknik heter USA:s armé, flygvapen, flotta och marinkår”

Stater för fortfarande krig för att stycka upp nya marknader, råvaror och jord. Kolonialism har övergått till nykolonialism.

Imperialism

Imperialism är globalisering av kapitalet; den kännetecknas av det faktum att kapitalismen blivit övernationell, makten koncentrerats och kapitalet monopoliserat hela marknader världen över. De stora bank- och industrikoncernerna har smält samman och blivit oskiljaktiga. Kapitalisterna samarbetar i allt större omfattning i internationella och övernationella organisationer och frihandelssammanslutningar – några exempel är IMF och WTO – i syfte att skydda sina intressen, kontrollera priserna, inta och fördela nya marknader emellan sig och driva igenom sina ekonomiska och politiska projekt. Det som av många kallas – och hyllas – för en ny era av globalisering, är i själva verket varken något nytt eller oförutsägbart. Däremot är globalisering ett ord som döljer maktrelationer i den rådande världsordningen. Globaliseringen innebär att företag som tidigare dominerade marknader i fyra länder, nu har kontroll över tjugo. Endast 350 företag svarar för cirka 40

procent av all handel med tillverkade varor. 87 av de 100 största transnationella företagen har sina säten i USA, Japan och EU. Begreppet globalisering döljer det faktum att kapitalismen tränger sig allt djupare in i världens alla hörn men att makten koncentreras allt mer i händerna på en liten elit i den rika världen, en elit i centrum, som skapar, återskapar och fördjupar orättvisor i den tredje världen, periferin. I globaliseringens namn pågår idag en massiv maktförskjutning från nationell nivå till överstatlig. Folkvalda parlament fränsägs makt till förmån för WTO, Världsbanken och EU. Därmed har en genomgripande maktförskjutning från arbete till kapital också skett. Vi ser också hur dom krafter som har stått emot kapitalet och tvingat fram förändringar varit på reträtt sedan slutet av 1970-talet.

Den utvecklade kapitalismen är till sin natur ett expanderande ekonomiskt system. Kapitalismen är sedan länge internationell. 1800-talets kolonialstater utvidgade sina intresser till andra kontinenter för att tillgodose sina marknader men främst företagens behov av ökade vinster och avkastningar. Idag grundar sig den globala kapitalismen – globaliseringen – på samma gamla behov och dogmer. Samma gamla kolonialstater utövar utsugning, kolonialisering med militärt våld men också en lågintensiv ekonomisk och politisk krigföring mot länder i tredje världen. Det övergripande målet är fortfarande detsamma, nämligen erövring av nya marknader, skapandet av nya rekordvinster men också påtvingandet av en nyliberal modell som garant för dessa mål.

Imperialismen – den ekonomiskt och militärt påtvingade globala kapitalismen – har också skapat en modell för den globala arbetsfördelningen; en modell för hur och var produktionen sker. Det globala kapitalet har organiserat produktionen för att ge det platsspecifika fördelar som t.ex. låga löner, avsaknad av fackliga rättigheter eller bristande miljölagstiftning. Ett konkret exempel är att antalet industriarbetare i världen som helhet har ökat kraftigt medan det minskat i I-länderna till följd av att arbetsintensiv industri flyttats från i-länder till låglöneländer. Arbetare i olika länder ställs mot varandra och fackliga rättigheter urholkas. Samtidigt som Nord har monopol på högteknologi, sker en kompetensflykt, så kallad brain drain, från länderna i Syd. Högutbildade – som är en investering för de fattiga länderna – lockas och flyttar till de rika länderna som utan extra kostnader kan skörda resultaten. De fattiga länderna i Syds möjligheter till en egen industri och teknik begränsas ytterligare.

Centrum och periferi

Vi lever i en orättvis värld. Klyftorna mellan de fattiga och de rika inom samhällen men också mellan samhällen ökar. Medan kapitalismens och frihandelns försvarare pratar om att antalet fattiga minskat tack vare frihandeln och teknikutvecklingen, står det klart att klyftan mellan de rika länderna i Nord och de fattiga länderna i Syd består, och att den till och med vidgas – 1960 förtjänades 6,4 procent av världens samlade inkomster tredje världen, medan andelen 1999 var nere i 5,5 procent. Klyftorna mellan fattiga och rika ökade mer än 30 gånger och den globala konsumtionen i världen är djupt ojämlikt fördelad. 86 procent av konsumtionen sker hos 20 procent av världens befolkning – bosatta i länderna i Nord. Den globala konsumtionen är baserad på de rika ländernas – centrum – systematiska utsugning av den fattiga världen – periferin. Med andra ord förutsätter det skapade välståndet i centrum ett genomsnittligt lägre välstånd i periferin. Dels beror detta på att de multinationella företagens vinster tillsammans med högutbildad arbetskraft och de billigaste råvarorna, flödar från periferin till centrum och dels att arbetskraften i periferin under dåliga anställningsförhållanden och låga löner producerar varor som kan konsumeras i mängder i centrum.

Utvecklingen i centrum och periferi hänger samman och följer en gemensam logik. De sociala förhållandena kan ta sig olika uttryck, men vi ser att det är samma drivkrafter som ligger bakom. Samtidigt som USA:s krig pågår i Irak, ser vi inom EU förslag på mera övervakning av medborgarna, åsiktsregistrering av den utomeuropeiska befolkningen och förslag på att militär kan sättas in mot demonstranter.

Vi lever i en rasistisk värld. Den globala arbetsdelningen – kapitalets maximering av profit genom utnyttjandet av geografiska ojämnheter – har resulterat i produktionsflytt till platser med lägre arbetskraftskostnader. Europeiska och även svenska företag flyttar sin produktion till Östeuropa och Asien. Detta kan i grunden likställas med koloniseringen under 1800-talet. Samma rasistiska strukturer kommer till uttryck, dock på olika sätt beroende på tid och rum. Den västerländska – och den svenska arbetsmarknaden – genomsyras också av dessa rasistiska strukturer. Lågbetalda, monotona och hälsofarliga yrken är i stort reserverade för människor med utländsk bakgrund. Detsamma gäller det ökade antalet otrygga anställningsformer. 2001 hade nästan hälften av alla LO-kvinnor, födda utanför Europa, som varit i Sverige mindre än tio år, tidsbegränsade anställningar.

Fattigdom och krig i periferin har också andra effekter på centrum. En ökad befolkningsförflyttning, i form av invandring och flykt, når länderna i centrum. Samtidigt som länderna i centrum inåt flexibiliserar och disciplinerar arbetskraften, avrustar välfärdssystem och arbetsrätt, skapas också gränser utåt mot periferin. Trots skärpta migrationslagar ser vi hur det europeiska kapitalet i grunden tjänar på en stadig ström av

papperslösa flyktingar främst från Syd. Dessa kan användas som billig arbetskraft utan några som helst rättigheter, vilket i längden hotar arbetsrätten för samtliga arbetare. Europeiska unionen är ett tydligt exempel som med olika överstatliga regelverk angriper fackliga rättigheter och välfärdstjänster samtidigt som polisiära och militära institutioner byggs ut, delvis för att bevaka befolkningen inom unionen – inom Schengenområdet – men också för att mera aktivt delta i internationella konflikter i syfte att säkra marknadsandelar.

Nationellt självbestämmande

Idag ser vi hur det nationella självbestämmandet och oberoendet hotas och kränks på många håll i världen. Den nykoloniala världsordning som nu råder där USA åter koloniserar och plundrar länder på deras naturtillgångar utgör idag det största hotet mot världsfreden. Det nationella oberoendet är alltså viktigt att försvara. Inte bara mot militära ockupationer och hot om krig. Det är även viktigt att det respekteras på samtliga områden, så att länder själva, utan dekret från WTO eller IMF, ska kunna utforma sin egen ekonomiska politik. Kampen för nationellt självbestämmande ser också väldigt olika ut, beroende på var man befinner sig i världen. De demokratiska och politiska styrelseformer som idag finns på nationell nivå är överlägsna de som finns på övernationell nivå. De kan användas för att beskära kapitalets makt och påbörja demokratisering av ägandet. Dagens folkliga och demokratiska institutioner är på de flesta håll i världen resultatet av kamper som förts på nationell nivå. Folklig organisering och demokratisk legitimitet kräver dessutom till exempel en gemensam debatt, och gemensamma referenspunkter. Förutsättningar för detta finns oftare på nationell nivå, än i konstruerade överstatliga former. Det ser vi till exempel i fallet med EU.

I en demokrati är medborgarna själva samhällets högsta beslutande instans. Denna folksuveränitet, utövad genom den fritt valda folkförsamlingen, parlamentet, har historiskt formats i och genom nationalstaten. Ett försvar av demokratin kräver i dag också ett försvar av det nationella självbestämmandet.

Detta försvar innebär inte nationalism eller isolering. Tvärtom måste demokratin försvaras, återerövrats och utvecklas i ett internationellt sammanhang. Nationalismen har ingen plats i en demokratisk vänsterpolitik. Dess funktion är att dölja klass- och könsmotsättningar och ersätta dem med myter om att det skulle finnas motsättningar mellan olika folk och kulturer. Vänstern är internationalistisk och utgår från det arbetande folkets behov och intressen, oavsett nationsgränser eller kulturella skillnader.

Många av dom reformer vi ser i Sverige såsom allmän och lika rösträtt samt fackliga rättigheter är reformer som kraftigt stärkt arbetarklassens möjligheter att påverka. När makt förflyttas från nationell nivå till överstatlig innebär det att arbetarklassens positioner flyttas tillbaka. Att försvara det nationella självbestämmandet är alltså en central del i arbetet för att stoppa nyliberalismens frammarsch. Man ska inte ha några illusioner om att folkrätt och nationalstaters självbestämmanderätt leder till en progressiv utveckling och rättvisa globala relationer – men alternativet till folkrätten är den starkes oinskränkta rätt, vilket vi idag ser när folkrätten kraftigt åsidosätts.

Genom att hänvisa till något som kommit att kallas ”humanitära interventioner” har länder invaderats och det nationella självbestämmandet kränkts. Interventionerna har i regel följts av iscensatta val där ockupationsmakten, USA, satt Genevëkonventionen och folkrätten åt sidan för att tvinga fram regimer som är lojala med USA. Ung Vänster avvisar sk ”humanitära interventioner” och ockupationer. Demokrati kan inte byggas under ockupation. Ung Vänster erkänner också varje folks rätt att i enlighet med Genevëkonventionen göra väpnat motstånd mot sin ockupationsmakt. Det innebär inte att vi reservationslöst stödjer allt som sker i motståndets namn eller dom som står för motståndet. Att erkänna rätten till motstånd är ett principiellt ställningstagande. Ung Vänster gör utifrån vårt försvar av det nationella självbestämmandet och alla människors rätt att få leva ett liv i frihet.

Frihandel – ett missvisande begrepp

För dagens förespråkare av en ”globalisering” på kapitalets villkor hör argumentation kring ”frihandel” till paradgrenarna. Begreppet frihandel är i sig djupt missvisande. Det som idag kallas för frihandel har mycket lite att göra med frihet. Det som saknas i analysen av frihandel är själva nyckelfrågan: makt över produktion och utveckling. Handel är aldrig fri, utan sker i ett ekonomiskt maktsystem. Detta bortser de nyliberala handelsteorierna ifrån.

Det är förstås bra om människor kan handla med varandra och utbyta varor och tjänster. Detta har historiskt varit mycket viktigt för utveckling och välbästand och är det också idag. Men om maktförhållandena mellan dem som handlar med varandra är så ojämlika som de är idag, blir handelsrelationerna snarare något som upprätthåller och förstärker strukturer som cementerar orättvisor i världen.

En grundtanke med dagens nyliberala teoretiska syn på världshandeln är principen om komparativa fördelar, dvs. ska specialisera sig på det de reellt sett är bäst på och sedan handla med varandra. Teorin är att detta maximerar allas välfärd. Men det är naturligtvis

en enorm skillnad mellan ett samhälle som specialiserar sig på att göra mobiltelefoner och ett som specialiserar sig på att producera kaffe. Det är just för att produktionen sker i ett socialt sammanhang. När man producerar fler och mer utvecklade varor så aktiveras samtidigt utbildningsväsendet, infrastrukturen, gamla och nya företagsgrupper, nya relationer mellan olika sektorer i samhället, och så vidare.

Den historiska erfarenheten visar att välfärd och ekonomisk utveckling inte skapas genom ensidig specialisering i syfte att kortsiktigt maximera exporten, utan genom bredare och mer långsiktigt genomtänkt produktion, genom stordrift och genom att spara ordentliga resurser till framtidsinvesteringar. Detta – och inte minst medvetna offentliga satsningar för det – har haft en avgörande betydelse för dagens industriländer. Ändå är det just det som de fattiga länderna förvägras.

För råvaruproducerande länder finns det många problem. Om den råvara de specialiserar sig på inte längre behövs eller om priset sjunker så kraschar hela ekonomin. Avancerade ekonomier har istället en uppsjö av produkter och dessutom – ännu viktigare – har de förädlade produkter som kan utvecklas och samtidigt utveckla dem som producerar. Att säga att U-länderna ska specialisera sig strikt på sin råvaruproduktion är alltså att kräva att de ska förbli fattiga.

Det finns inga historiska exempel på länder som skapat ihållande industriell tillväxt, utan att skydda sina egna marknader och industrier, alltså inslag av protektionism. Den rika världens hyckleri innebär alltså att man genom att hävda att frihandel är enda sättet att bygga upp sin ekonomi förvägrar de fattiga länderna en möjlighet att göra precis det som alla nuvarande industriländer gjort under sin uppbyggnadstid. Hyckleriet blir förstås ännu värre i och med det faktum att både EU och USA på ett effektivt sätt skyddar sina egna ekonomier när den inhemska industrin behöver det genom tullar och subventioner. Vad oreglerad – eller snarare ojämnt reglerad – handel mellan mycket ojämliga parter gör, är att undergräva den mest utvecklade industrin i den minst utvecklade ekonomin. Detta förstör därmed de långsiktiga utvecklingsmöjligheterna för fattiga länder. Det är anmärkningsvärt att länderna i Afrika söder om Sahara har en mycket större kvot export/BNP än vad de rika OECD-länderna har.

De två så kallade assistiska tigerekonomierna, Taiwan och Sydkorea, utgör ofta liberalernas främsta argument för att frihandelspolitiken fungerar för att bygga upp länders industrier och ekonomier. Men även dessa länder hade under uppbyggnadsfasen en period av omfattande protektionism, där man skyddade sin egen industri med tullar och subventioner.

Ung Vänster är alltså positiva till handel, men avvisar synen på handel som ett väsen utanför globala maktrelationer. Handel måste ses som ett medel i en medveten utveck-

lingsstrategi. Fattiga länder måste ha rätt att skydda sina marknader mot multinationella bolags intrång. Det handlar inte om isolationism – globalt utbyte är positivt. Det handlar om att anpassa handeln till en egen utvecklingsagenda baserad på de egna aktuella villkoren, inte på de rika företagens behov. Det handlar om att de fattiga länderna måste ha möjligheten att påverka förutsättningarna för handeln. Samtidigt måste de mekanismer som finns i världshandeln, där fattiga länder premieras för att producera råvaror men straffas när de försöker sälja förädlade produkter, motverkas och avskaffas. Det innebär generellt sett lägre tullar i Nord.

Politiskt lyfts frihandelsfrågan av högern i de rika länderna för att spela ut arbetare i tredje världen och arbetare i till exempel Sverige mot varandra. Fattiga länder skulle tjäna på att länderna i Nord öppnade sina marknader, säger högerföreträdare, men då måste man acceptera att lönerna kanske sänks i Sverige. Det är fel utgångspunkt. Ung Vänster är också för att man öppnar den hårt subventionerade europeiska jordbruksmarknaden. Men arbetare i tredje världen tjänar inte på att arbetare i den rika delen av världen får sämre villkor. Tvärtom. Det är också därför som fackföreningarna i tredje världen inte pratar om att arbetare i väst borde sänka sina löner eller arbetsvillkor. Ung Vänster motarbetar social dumpning och inser att internationell solidaritet och fackliga rättigheter för alla är förutsättningar för välbefinnande till arbetarklassen i alla länder.

Det finns en nyliberal mytbildning kring att statens makt i allmänhet undergrävs av fria kapitalrörelser och att friheten för vanligt folk därmed ökar. I själva verket stärks många repressiva drag i staterna och det som presenteras som avreglering är egentligen nya, starka regleringar, men med andra intressen som motiv. För att försvara de stora företagens intressen används idag globala institutioner som WTO, IMF och Världsbanken.

Kapitalets globala institutioner

IMF och Världsbanken är odemokratiska institutioner som länge har spelat en central roll i att befästa de rika ländernas och storföretagens makt över världsekonomin och anpassa de fattiga ländernas ekonomier till de rikas behov. Den politik som påtvingas fattiga länder innebär bland annat minskad produktion för inhemskt bruk, gynnsamma investeringsvillkor för utländska företag samtidigt som riskerna tas av folken i Syd, liberalisering av finanssektorn så att de fattiga staternas makt över sin egen ekonomi minimeras, och så vidare. IMF och Världsbanken kommer aldrig kunna ha någon plats i en värld som präglas av internationell solidaritet. Vi kräver därför att de omedelbart läggs ner.

Inom WTO har de rika länderna den verkliga förhandlingsstyrkan, medan de fattiga länderna hålls utanför och påtvingas beslut. Om man nu vill gynna de fattiga länderna, varför låter man då inte helt enkelt dem bestämma vilka tullar som ska gälla? Varför förbjuder då WTO dem att göra som alla industrialiserade länder gjort; det vill säga börja med att skydda framväxande industri? De största protesterna mot WTO kommer också följdriktigt i Syd.

Inom WTO har varje land en röst, men i praktiken är det ändå de rika länderna som bestämmer, då förslag förhandlas fram av ett fåtal länder och sedan presenteras för resten. Det är i det läget svårt för en liten nation att motsäga ett förslag utarbetat av de starka ländernas experter. Grunderna för WTO:s arbete är tydligt riktade mot en avreglering på de starkas villkor. Strävan är ständigt att ta bort länders möjligheter att gynna inhemsk produktion, samtidigt som storföretagen får stora möjligheter att verka fritt, och de rika länderna, inte minst USA, kan ha avtal som gynnar dem själva. Idag pågår ett arbete med att fördjupa det som finns inom GATS och TRIPS, avtal som rör tjänster, respektive intellektuell egendom. Det förstnämnda får mycket långtgående konsekvenser för människors rätt att ta del av grundläggande samhällsservice. TRIPS omfattar sådant som patent, copyright, industridesign och affärshemligheter. Snarare än att röra frihandel handlar TRIPS om att skydda monopol – uppfinnarens rätt att under minst 20 år besluta om användningen av patenterade tekniker och produkter. Eftersom de flesta patent (till exempel 90 procent av läkemedelspatenten) innehas av företag i Nord försvårar detta avtal betydligt för de fattiga länderna att tillgodose exempelvis behovet av ett visst läkemedel i sitt land. Ett exempel på detta är den kris som Sydafrika befann sig i 2001, då landet stämades av läkemedelsbolagen för att ha framställt en kopia av deras aidsmedicin i ett försök att stoppa den spridning av HIV som härjat i landet. Ung Vänster menar att dessa avtal måste upplösas och ett helt nytt fundament för världshandeln skapas. Det är rimligt att det finns någon sorts global handelsorganisation, men den nuvarande målformuleringen för WTO och dess odemokratiska struktur gör att den snarare är ett hinder för rättvis utveckling i världen.

Avskriv U-ländernas skulder!

Under perioden 1982 till 1990 överfördes netto mer än 400 miljarder dollar från Syd till Nord. De fattiga länderna har via räntebetalningarna flera gånger om betalat tillbaka lån som ursprungligen gavs till korrupta diktatorer eller desperata regeringar under oljekrisens och kalla krigets 70-tal. De är illegitima skulder som bör skrivas av.

När Världsbanken utropade en stor seger för dem som länge krävt skuldavskrivningar, handlade det konkret om 1,5 miljarder dollar, med en möjlig avskrivning i framtiden på 50-55 miljarder dollar. USA:s årliga bidrag till den nuvarande avskrivningen är ca 150 miljoner dollar. Det är en tredjedel av den årliga kostnaden för att driva USA:s ambassad i Bagdad. Man kan också jämföra med att G8-länderna årligen satsar 350 miljarder dollar på att subventionera sina jordbruk. Afrikas externa skulder uppgår till 300 miljarder dollar.

Den främsta effekten av skuldkrisen är att de fattiga länderna tvingas acceptera IMF:s nyliberala strukturanpassningsprogram, krav på privatiseringar och ökad råvaruexport. Skulderna har därigenom blivit ytterligare ett verktyg för de rika länderna att kontrollera de fattiga. Priset i mänskligt lidande när skuldräntor skall gå före mediciner, infrastruktur och utbildning, är enormt. Ung Vänster kräver villkorslösa skuldavskrivningar för alla världens fattiga länder.

Bistånd för utveckling

Bistånd kan aldrig vara en lösning på världens problem. Risken är stor att de rika ländernas bistånd snarare legitimerar en exploaterande och orättvis politik. Det är ett faktum att givaren alltid är den starkare parten och att detta kommer att påverka biståndets utformning. I praktiken leder biståndet därmed ofta till att skapa nya beroendeförhållanden och att minska fattiga länder och organisationers oberoende. Detta sker både direkt, t.ex. genom politiska krav på mottagarländernas regeringar, men också indirekt. Ett exempel är hur de senaste årens ökade biståndsvolym till det civila samhället i många länder lett till framväxten av artificiella civilsamhällen, något som försvårar en social organisering som ifrågasätter den rådande världsordningen i grunden.

Ung Vänster anser att en kontinuerlig diskussion om hur biståndet ska undvika att skapa nya problematiska beroendeförhållanden och hur den folkliga förankringen i både givar- och mottagarländer kan stärkas är nödvändig. Biståndet måste så långt det är möjligt präglas av ömsesidighet, för att inte ytterligare befästa rika länders maktställning. Ett generöst bistånd som syftar till förändring kan vara en del av kampen för en rättvis världsordning. Det är viktigt att biståndet utformas på ett samhällsförändrande sätt också i givarländerna. Den modell som länge används i Sverige, där solidaritetsorganisationer och folkrörelser får stå för en stor del av biståndet måste försvaras. Stärkta kontakter och utbyte mellan människor i olika länder har stor betydelse, och kan bidra till ökad förståelse. Idag tar välgörenhetsföretag och stiftelser allt större del av det utrymmet. Dessa är sällan intresserade av att ge ökad förståelse eller sprida en mer verklig bild av människorna i mottagarländerna. Istället spelar de ofta på gamla fördomar och bidrar till att de upprätthålls.

Förenta Nationerna

FN och FN-stadgan lade efter andra världskriget grunden för nya normer för statsbildning och mellanstatliga relationer. FN:s konventioner och folkrätten har under FN:s historia varit en broms i utvecklandet av krig och konflikter och varit ett visst hinder för imperialistisk maktutövning. FN har spelat och spelar än idag en konstruktiv roll vid konfliktlösningar samt vid natur- och svältkatastrofer. I synnerhet FN-organ som exempelvis världshälsoorganisationen, WHO, har ofta intagit progressiva ställningstaganden i diskussioner rörande en rättvisare världsordning. Ett antal FN-toppmöten som Wienkonferensen om mänskliga rättigheter, Köpenhamnkongressen om social utveckling och Pekingkonferensen om kvinnors rättigheter har lyft de stora världsproblemen på dagordningen och bidragit till framväxten av en internationell folkopinion för fred, hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, folkrätten och mot fortsatt utplundring och förtryck. Samtidigt som FN är beroende av medlemsländernas aktiva deltagande och bidrag för sin styrka är organisationen en del av det imperialistiska systemet och styrs ytterst av de dominerande intressena inom detta system, vilket kraftigt minskar organisationens progressiva handlingsutrymme. Det är också ett problem att många auktoritära regimer är representerade som är ekonomiskt och politiskt uppknutna till det globala kapitalet och de multinationella företagen; det måste konstateras att dessa medlemsländer inte kan sägas representera intressena hos folkmajoriteten i det egna landet.

Från högern kommer påståenden om att FN är en lekstuga för diktaturer – detta tillsammans med att FN:s deklaration om människors rättigheter garanterar alla människors rätt till gratis undervisning, bostad, hälsovård och reglerad arbetstid ses som en anledning till att skrota en byråkratisk koloss som försöker ”styra” människors liv. Men det är idag uppenbart att respekt för de mänskliga rättigheterna och folkrätten tjänar folkflertalets och de små nationernas intresse. Dock har utvecklingen varit en annan sedan kalla krigets slut. När respekten för det nationella oberoendet undergrävs och det generella förbudet mot anfallskrig åsidosätts, då öppnas nya vägar för imperialistisk expansion. USA och EU har systematiskt undergrävt FN:s roll, begränsat generalförsamlingens och specialorganens befogenheter och resurser och ifrågasatt andra staters nationella suveränitet. USA har med hot och utpressning mot länder, korrumperat FN:s säkerhetsråd och öppet åsidosatt folkrätten för att slå vakt om sina ekonomiska och militära intressen. Till exempel har USA som påtryckning för att få igenom sin politik i specialorganen slutat att betala sin medlemsavgift. Detta har i grunden undergrävt tilltron till FN som verktyg för fredsinsatser och ett organ för social och ekonomisk utveckling. Det är också uppenbart att USA begått det grövsta brottet mot FN-stadgan; anfallskrig. USA:s ockupation av Afghanistan och Irak och dess inskränkningar i människors integritet visar att när stormakter ställer sig över folkrätten och utanför den internationella rättsordningen innebär detta ett hot mot hela världen.

Ung Vänster är motståndare till att FN under förevändningen av ”humanitära interventioner och insatser” utnyttjas till försvar av de kapitalistiska staternas intressen och för att legitimera anfallskrig. Folkrätten, den internationella rättsliga praxis som reglerar förhållandet mellan stater, måste försvaras och fördjupas. Alla beslut om militärt våld som en sista utväg för att skydda freden och de mänskliga rättigheterna måste villkorslöst fattas av FN. Det är också viktigt att i grunden förändra de existerande internationella ekonomiska strukturerna. Världsbanken, IMF och WTO är odemokratiska och överstatliga organ som aldrig har varit annat än verktyg för att upprätthålla en orättvis ekonomisk världsordning. Frihandelsavtalen GATS och TRIPS, som är skapade av och för WTO, har fått förödande konsekvenser för länderna i periferin. Vi kräver att dessa överstatliga organ skrotas helt för att ge plats åt demokratiska organisationer som inte är verktyg för den globala kapitalismen. Möjligheten till reglering av världshandel ska underställas demokratisk kontroll i ett eller flera handelsblock. I grunden annorlunda internationella handelsorgan skulle bättre kunna främja respekten för varje nations rätt till oberoende och utveckling.

En tydlig motsättning har visat sig mellan å ena sidan USA och EU och å andra sidan tredje världen. Som en motvikt till USA:s och EU-ländernas försök att luckra upp FN:s grundläggande tes om fredliga medel vid konfliktlösning växer inom FN:s ramar ett motstånd mot de mäktiga ländernas rätt att kränka de maktlösa nationella suveränitet och till försvar av tredje världens rätt till nationellt självbestämmande. Denna utveckling är i grunden bra och ska stödjas. Tillsammans med en demokratisering av FN – bland annat genom avskaffandet av vetorätten och de permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet samt utökad makt till generalförsamlingen – åtföljd av ökat folkligt inflytande i medlemsstaterna och en starkare internationell vänsterrörelse, har FN en framtid som ett verkligt redskap för en rättvisare världsordning.

Ung Vänster kräver att Förenta Nationerna flyttar sitt högkvarter bort från USA. Det är orimligt att en organisation som syftar till att bevara världsfreden har sitt huvudsäte i ett land som varken skrivit på FN:s barnkonvention eller respekterar mänskliga rättigheter. För att FN ska kunna uppfylla sitt mål kräver vi att dess högkvarter och huvudsakliga verksamhet förflyttas till södra halvklotet.

VÅR TID

Kriget mot terrorismen

Istället för en tid av fred utan militärpakter och ständigt pågående militära konflikter, präglades åren efter kalla kriget av en unilateral upprustning och aggressionspolitik från USA känd av en stormakts ockupationer, bombningar och invasioner. Den nyliberala globaliseringens militära sida uttrycks i USA:s rymdkrigsplaner, det nationella robotförsvaret (NMD) och avancerad kärnvapenutrustning. Idag har USA en militär doktrin för total kontroll på alla områden. Resultatet är 702 militärbaser i 140 länder och 6000 på egen mark. USA disponerar över hälften av hel världens militära resurser – tillsammans med NATO över 70 procent. Efter den 11 september 2001 och attackerna mot World Trade Center och Pentagon har USA genomfört en aggressiv politik för världsherravälde. Islamisk fundamentalism utpekades som den nya fienden som berättigade militär upprustning och invasioner. USA har på så sätt tagit chansen att stärka såväl sin ekonomiska som militära makt, med vinstintresse som främsta drivkraft. I hela västvärlden har terroriszbekämpning använts som förevändning för att kunna inskränka de demokratiska rättigheterna och rättssäkerheten.

USA har upprättat hemliga fängelser där man i årtal hållit fångar utan rättegångar. USA och EU har även upprättat så kallade terrorlistor där både politiska organisationer och enskilda individer klassats som säkerhetshot och därmed fått sina tillgångar frysta utan rättslig prövning. Ockuperade folks motståndskamp klassas som terrorism. Idag är det uppenbart att USA:s imperialistiska politik under namnet ”kriget mot terrorism” i motsats till vad som påstås, förstärkt religiös fundamentalism, i väst och öst, i nord och syd. Fundamentalistiska stater, däribland också USA, har fått fritt spelrum att inte bara förtrycka folk i andra länder men också sina egna medborgare. Det amerikanska åsidosättandet av internationell lag och introducerandet av nya säkerhetspolitiska doktriner som ”förebyggande krig” har skapat en farligare värld, med en ny kapprustning. Statterrorism och rasism används mot folkens rätt till befrielsekamp mot ockupation och förtryck vilket skapat grogrund för desperation och extremism. Samtidigt kränks människors medborgerliga fri- och rättigheter och personliga integritet under förevändningen av ”kriget mot terrorismen”.

Sverige går i spetsen för avlyssning av tele- och datatrafik samtidigt som en reaktionär höger avleder folkets missnöje med social nedrustning genom att rikta det mot syndabockar som invandrare. Runt om i Europa har vänstern misslyckats med att organisera det folkliga missnöjet med den förda nyliberala politiken. Den etablerade högern har genom att lova ordning och stabilitet genom ökad repression, gång på gång öppnat upp för högerextrema krafter att träda in på den politiska arenan. Nyliberalism har banat väg för fascism.

Sveriges roll

De senaste åren har Sveriges utrikespolitik förändrats radikalt. Från att vara ett land som satt alliansfriheten och neutralitet högt och medlat i internationella konflikter är Sverige idag delaktigt med stridande enheter i ockupationen av Afghanistan, exporterar vapen till krigförande länder som USA, Storbritannien och Israel samt driver på för en militarisering av EU. Denna enorma omvandling i den svenska utrikes- och säkerhetspolitiken har ägt rum helt utan debatt och saknar förankring hos det svenska folket. Trots detta råder det kompakt enighet och uppslutning inom etablissemangen för denna förändring. Regeringen har tillsammans med högern långsamt omvandlat det svenska försvaret till en instatstyrka anpassad till EU:s och NATO:s internationella krigsexpeditioner. Högern försöker legitimera denna utveckling genom att hänvisa till nedrustning av det svenska försvaret.

Ung Vänster vill återupprätta trovärdigheten hos Sveriges alliansfrihet och neutralitet. Vi förkastar begrepp som "humanitära krig". Sverige deltar sedan 2001 i den NATO-ledda ockupationen av Afghanistan. Ung Vänster kräver att soldaterna i Afghanistan kallas hem och att Sverige avslutar alla samarbeten med NATO. Sverige ska inte bidra med soldater till USA:s imperialistiska krig, inte heller om det göms under fina namn som "fredsbevarande styrkor". NATO är och förblir en militärallians tätt knuten till USA som fyller en central roll i att befästa den orättvisa världsordningen. Ung Vänster vill inte se något svenskt närmande till NATO och vi menar att Sverige snarast bör lämna partnerskap för fred, PFF. PFF knyter 27 europeiska länder till NATO och kontrollerar bl.a. ockupationen av Afghanistan. Ung Vänster vill se en värld där samtliga internationella insatser ovillkorligen sker med tydligt FN-mandat, under FN:s ledning. Dessa insatser ska vara fredsbevarande och hjälpa till att bygga upp en social och teknisk infrastruktur.

Vårt medlemskap i EU är en faktor som drivit utrikes- och försvarspolitiken i en aggressiv och imperialistisk riktning. Men bara för att vi är med i EU kan vi inte lämna ifrån oss vårt ansvar. Ung Vänster tillåter inte att EU används som svepskäl för att föra en aggressivare utrikespolitik och öka repressionen i vårt land. Ung Vänster motsätter sig alla förslag som överför mer makt till EU. Vi står fast vid vårt krav på ett utträde ur EU och vill återigen se Sverige som en självständig röst i världen. Ung Vänster kräver att Sverige använder sitt veto om EU försöker göra militära operationer, s.k. fredsframtvingande insatser, utan FN-mandat.

Vapenexporten

Världen spenderar årligen 7000 miljarder kronor på militära utgifter. År 2001 var Sverige världens största vapenexportör per capita och trots ett principiellt förbud alltsedan första världskriget exporterar vi ständigt vapen till konflikthärdar. Mellan 1980 och 1994 exporterades svenska vapen till 33 krig och väpnade konflikter. Däri ingår alla länder som aktivt eller passivt deltar i NATO:s och USA:s krig och ockupationer runt om i världen. Ung Vänster kräver att kontrollen över vapenexporten åter underställs demokratisk kontroll och återgår till regeringen från ISP, Inspektionen för strategiska produkter.

Även med vapenexporten har det skett ett paradigmskifte i Sverige. Från att ha varit ett nödvändigt ont av säkerhetspolitiska skäl, ses en ökad export nu av regering och etablissmang som något önskvärt. Ung Vänster kräver att lagen om förbud mot vapenexport till krigförande länder efterföljs så att vapenexporten till USA omedelbart stoppas. På sikt vill vi ha ett totalstopp av all svensk vapenexport. I försvarspropositionen 2004 talas om att Sverige bör vara en »attraktiv internationell samarbetspartner« inom krigsmaterielområdet. Sveriges vapenexport till USA har ökat de senaste åren. Framförallt exporteras pansarvärnsvapen, vapen som sedan använts i t.ex. Irakkriget. Denna handel innebär ett stöd till ockupationer, krig, brott mot mänskliga rättigheter och ökad fattigdom. SAAB AB är Sveriges ojämförligt största exportör av krigsmateriel men även företag som Hägglunds, Ericsson och USA-ägda Bofors Defence har stora delar av marknaden. Ung Vänster anser att all vapenutveckling som sker i Sverige ska vara kopplad till svenska behov och under inflytande av den svenska staten.

Den internationella vapenhandeln är en drivkraft bakom militära rustningar i världen. Ung Vänster vill se en allmän nedrustning i världen och omfördelning av resurser från krigsmateriel till insatser som kan förebygga krig och konflikter, t.ex. genom riktat bistånd till utsatta områden. För varje krona som läggs på bistånd idag läggs ytterligare 13 på militära rustningar. Nedrustning är ofta ett viktigt inslag i processer för att skapa en stabil fred. Vi har dock sett att vissa konflikter hanteras med militär närvaro för att skapa fred. Ung Vänster anser att alla militära insatser ska ske efter beslut i FN och drivas under FN-befäl. Vi kan aldrig acceptera en utveckling där militära interventioner sker under NATO-flagg. Ett exempel är ISAF-styrkan i Afghanistan där svenska styrkor ingår och som under NATO-ledning inneburit att amerikanska och brittiska trupper frigjorts för insatser i Irak. Ung Vänster kräver att svenska trupper lämnar Afghanistan och att allt svenskt deltagande i fredsbevarande uppdrag villkoras med FN-mandat och befäl.

Ung Vänster vill se ett Sverige som går i bräsch för en bojkott av Israel, på samma sätt som man bojkottade Sydafrika och hjälpte till att störta apartheid. Ung Vänster vill se ett Sverige som ökar biståndet och verkar för skuldavskrivning för tredje världen.

Ung Vänster vill se ett Sverige som kritiserar brott mot mänskliga rättigheter oavsett om de begås av en regim i Afrika eller styrs från Vita Huset. Ung Vänster kräver en radikal svensk utrikespolitik som på alla områden överensstämmer med mål som social rättvisa, demokratisk utveckling och ett försvar av mänskliga rättigheter.

För en hållbar utveckling!

Om hela jordens befolkning skulle förbruka lika mycket resurser som vi i Sverige, skulle knappt fyra jordklot behövas. Idag förbrukar 20 procent av jordens befolkning 85 procent av resurserna. De fattigaste 20 procenten lever på 1,3 procent av resurserna. Den kapitalistiska världsordningen leder till en enorm rovdrift på naturresurser och miljö. Imperialismen har gjort det möjligt för västländerna att exportera sina miljöproblem och upprätthålla en ohållbar exploatering utan att direkt behöva konfrontera konsekvenserna.

Högern brukar ofta beskriva miljöfrågan som löst, med detta är en myt. Miljön har blivit mycket bättre i de rika länderna under de senaste årtiondena. Skogarna har vuxit, försurningen har minskat, mycket har överhuvudtaget rört sig åt rätt håll, men bara så länge man tittar på några variabler och bara tittar lokalt. Egentligen så har den rika världen köpt sig fria från miljöproblemen, man har exporterat dem till de allra fattigaste länderna. Den smutsiga industrin finns kvar, men den har flyttat till andra länder som tar utsläppen och sedan fraktas varorna hit. Det leder både till mer transporter och till att miljön blir sämre någon annanstans. Världens rikaste länder förbrukar idag mer resurser än någonsin, men problemen drabbar inte oss.

Mänskligheten utvinner årligen ca 6 miljarder ton fossila bränslen ur jordens inre. Det är inte så konstigt att förbrukningen av dessa icke förnyelsebara energikällor påverkar det globala klimatet i hög grad. Den globala medeltemperaturen förväntas öka med 1,4-5,8 grader celsius mellan 1990-2100 vilket förutom en höjd havsnivå på ca 1 meter de kommande 100 åren, förväntas leda till att ytterligare en miljard människor drabbas av ökenspridning. Vår värld och dess vatten, jord och luft är hela mänsklighetens gemensamma livsrum och måste vårdas och förvaltas på ett sätt som gör framtiden möjlig för människan och allt levande. Redan idag tvingas miljoner människor på flykt till följd av ökenspridning, vattenbrist och översvämningar.

Avverkning av urskog och regnskog är också växande problem. Skövlingen sker i en rasande fart. En yta så stor som en tredjedel av Sverige huggs ner i regnskogen varje år. Regnskogen står för över 20 procent av jordens syreförsörjning och 25 procent av den globala sötvattensreserven. Det globala skogsbeståndet har ungefär halverats jämfört med beståndet för några tusen år sedan.

De multilaterala miljöavtalen – Kyoto, Montreal osv. väger lätt i förhållande till WTO, med USA i spetsen, som hävdar att liberaliseringen av all handel är en överordnad princip. Storföretagens allt hårdare motstånd mot nationell lagstiftning står i direkt motsättning till möjligheten att utkräva politiskt ansvar för utvecklingen i de demokratiska församlingarna. Sen är inte miljöavtalen tillräckliga. Det måste till en omfattande omfördelning av makt och resurser för att vi ska ha en hållbar utveckling av miljön.

Ung Vänster vill att Sverige blir ett internationellt föregångsland, att vi tar vårt internationella ansvar, att vi erkänner den ekologiska skuld vi har till den fattiga världen och att vi aktivt börjar arbeta för att genomföra en radikal minskning av vår resursförbrukning.

EN GLOBAL MAKTORDNING

Könsmaktsordningen i världen

Kvinnoförtrycket skär genom alla samhällen, och det är ett förtryck som överlevt alla hit-tillsvarande samhällssystem. Rasistiska krafter försöker ofta utmåla våld mot kvinnor som något specifikt muslimskt och kulturellt betingat i syfte att underblåsa rasistiska och islamofoba stämningar, men också för att förminska och förneka det egna könsförtrycket. Kan man hävda att mäns våld mot kvinnor bara är något som finns hos andra kan man också blunda för att hemmet är den farligaste platsen även för svenska vita kvinnor. Vi vet att det är samma normer, samma strukturer och samma mönster i Sverige såväl som i USA och Iran. Könsmaktsordningen kan se olika ut i olika geografiska och historiska sammanhang men i grund och botten härstammar det från en och samma struktur av underordning och förtryck. Runt om i världen organiserar kvinnor sig i kamp för rätt till barnomsorg, rätt till arbete med lika lön och villkor som män, för rätten till abort och preventivmedel. Och för rätten att kunna känna sig säkra i sitt eget hem eller när man rör sig i det offentliga rummet.

Våld mot kvinnor har uppmärksammats internationellt de senaste åren men statistiken ser fortfarande väldigt mörk ut. Fler än var tredje kvinna har utsatts eller kommer att utsättas för våld av en närstående man. Våldtäkt är enligt FN jämställt med brott mot mänskligheten och tortyr. Och liksom tortyr används våldtäkt också som vapen i krigsföring, i krigsområden är massvåldtäkter och sexuellt slaveri vanligt. Våldtäktsmän, sexköpare, män som misshandlar närstående kvinnor och beväpnade styrkor som förgriper sig på kvinnor gör detta i syfte att säkerställa sin makt över alla kvinnor. Rädslan för att bli våldtagen, misshandlad och/eller sexuellt trakasserad är påtaglig och begränsande för alla världens kvinnor. Även homosexuella personer trakasseras, förföljs, fängslas och dödas i stora delar av världen och i många länder där homosexualitet trots allt är lagligt blundar samhället för hatbrott och trakasserier. Ung Vänster vill se ett Sverige som internationellt driver kampen för kvinnors rättigheter och kampen för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter - mot könsförtryck och homofobi.

Sexuell och reproduktiv hälsa

Rätten över sin egen kropp är en grundläggande princip, en mänsklig rättighet. Rätten att bestämma när och om man ska ha sex och med vem. I en majoritet av världens länder ses allt som avviker det minsta från den heterosexuella normen som något konstigt och i många fall straffbart.

Även om vissa framsteg, en ”sexuell frigörelse”, nåtts i väst så ses kvinnlig sexualitet fortfarande som något skamligt. I alla delar av världen förväntas kvinnor defomera sina kroppar för att passa in i bilden av vad en man vill ha. För många kvinnor är könsstympning vardag och otrohet kan bestraffas med fängelse eller tortyr. Lesbiska kvinnor osynliggörs och anses inte existera. Vi ser också hur kvinnor, oavsett sexuell läggning, ofta underordnas tvångsgifte och våldtas systematiskt.

Kvinnor i tredje världen löper 200 gånger så stor risk att dö i samband med graviditet som kvinnor i väst. 30-40 procent av alla graviditeter i låginkomstländerna drabbas av komplikationer som hotar fostrets eller moderns hälsa och hundratusentals kvinnor dör varje år till följd av förlossningar, graviditet och osäkra aborter. Det här är konsekvenser av fattigdom, otillräcklig offentlig sjukvård och en politik som syftar till att upprätthålla könsmaktsordningen och förvägra kvinnor rätten till sexuell och reproduktiv hälsa. Kvinnors rätt till självbestämmande över sina egna kroppar hotas också genom att de inte får tillgång till säkra preventivmedel, detta handlar inte bara om fattigdom utan också om en i många fall både kvinno- och sexualfientlig biståndspolitik från framförallt USA.

De stora framgångarna i kampen mot barnadödlighet, och sjukdomar som malaria och TBC riskerar idag att gå förlorade. Värst är spridningen av HIV och ADIS. Till skillnad från andra epidemier drabbar viruset den mest produktiva delen av befolkningen vilket får förödande konsekvenser för hela samhället. I södra Afrika lever 20-40 procent av den arbetsföra befolkningen med HIV. Kvinnor löper tre gånger så stor risk som män att bli smittade. Detta beror delvis på kvinnors underordnade ställning i samhället. Paradoxalt nog ses kvinnor ofta som ansvariga för smittan, trots att de inte har makt att vare sig säga nej till eller kräva säkrare sex. Ett stort problem är att män inte tar tillräckligt ansvar för hälsoproblem såsom könssjukdomar eller andra frågor inom sexuell och reproduktiv hälsa då detta har setts som kvinnans roll i samhället. Kampen mot HIV och AIDS måste gå hand i hand med kampen mot könsmaktsordningen.

FN har lyft upp ”befolkningsfrågan” på dagordningen vilket bland annat har resulterat i Kairoprogrammet där begreppet reproduktiv hälsa definieras att ”alla ska ha likvärdiga förutsättningar att utveckla en hälsosam sexualitet och rätten att själv få välja partner, samlevnadsform och om eller när man ska få barn”. Ett decennium senare ser vi hur man drar ner på stödet till programmet – sexuell och reproduktiv hälsa förskjuts till en undanskymd plats på dagordningen. Programmets innehåll attackeras från diverse reaktionära stater och maktthavare som förespråkar avhållsamhet istället för rätten till preventivmedel. Även implementeringen i länder som säger sig stödja programmet är dålig. Ung Vänster anser att FN:s millenniemål om fattigdomen och utvecklingen i världen måste kopplas samman med Kairoprogrammet och andra målsättningar om kvinnors reproduktiva hälsa för att nå resultat.

Sexindustrin

Att sälja en annan människas kropp är en väldigt grov kränkning mot grundläggande mänskliga rättigheter. Män har tagit sig rätten att sälja och köpa kvinnors kroppar i tusentals år. I och med globaliseringen har sexindustrin formligen exploderat. Kvinnor och barn rövas bort och säljs världen över för mellan 5 till 7 miljarder US-dollar varje år. Fyra miljoner människor, de flesta flickor och kvinnor, utnyttjas sexuellt genom prostitution och trafficking. FN beräknar att det är den näst största industrin i världen, efter narkotika. Prostitution handlar inte om ett val av yrke, utan om mäns samhälleliga makt och kontroll över kvinnors sexualitet och kroppar. Prostitution handlar alltid om tvång i någon form, vare sig det är genom fysisk kontakt eller genom bilder på nätet. Ung Vänster anser att allt fokus ska ligga på sexköparen, den som efterfrågar sexuella tjänster och att all prostitution ska erkännas som tvång, ett ökat stöd till polisväsendet och tullen för att kunna arbeta mot trafficking och prostitution är ett krav, men endast en tillfällig lösning. Bara genom att bryta könsmaktsordningen kommer all form av sexhandel att upphöra.

Pornografiproduktion är en annan mångmiljardverksamhet där kvinnor utnyttjas sexuellt. Tjejer och kvinnor förnedras i mer eller mindre våldsamma porrfilmer som dessutom, när sexualkunskapen inte är tillräcklig i skolor någonstans i världen, blir det som framförallt tonårspojkar vänder sig till för att få en bild av sex. Konsekvenserna vad gäller synen på kvinnor och deras sexualitet är uppenbara.

MOTSTÅND

Den globala rättviserörelsen

Flera stora proteströrelser har under de senaste åren fötts, vuxit och hittat varandra. Den mest fysiska manifestationen för denna rörelse är World Social Forum. WSF hölls för första gången i Porto Alegre, Brasilien, 2001. Det var då ett motmöte till det möte som världens ekonomiska och politiska elit håller varje år i Davos. Men WSF har snabbt vuxit till att bli en egen rörelse, och förutom de globala forumen hålls även regionala, t.ex. European Social forum eller Skåne Social Forum. Ung Vänster är en del av denna globala rättviserörelse. Genom forumen ska vi fortsätta knyta nya internationella kontakter och fördjupa befintliga relationer.

WSF är en gigantisk mötesplats som samlar ett mycket brett motstånd och påverkan debatter i världen. I Europa hade ESF 2003 enorm betydelse, då det var startskottet för det samlade motståndet mot kriget i Irak som bl.a. ledde till massdemonstrationerna den 15 februari 2004. Ung Vänster ser det som mycket positivt att WSF hittills har dominerats av U-ländernas egna problemformuleringar. I Brasilien har det varit ett forum för MST, de jordlösa rörelse, och i Mumbai (2004) dominerades programmet av de kastlösa kamp.

Latinamerika – en kontinent som går emot

Vi ser också hur ett flertal länder i framförallt Latinamerika dom senaste åren rört sig åt vänster. Radikala regeringar med tydliga vänsterprogram har valts fram i land efter land, med Venezuela som det tydligaste exemplet. Det som idag kännetecknar den politiska processen i ett flertal latinamerikanska länder är det rakt motsatta till en epok av nyliberala dekret med ökade orättvisor som följd. Ung Vänster ser positivt på den process som pågår i Latinamerika idag där människor genom organisering och politisk kamp börjat resa sig ur fattigdom och förtryck. Den politik som nyliberala profeter länge försökt påtvinga den latinamerikanska kontinenten - genom handelsavtal, lågintensiv krigföring och i många fall även militärkupper - har bland annat i Venezuela, nått sitt slut. Istället har en process inletts där människor blivit politiska subjekt, där välfärdssystemen byggs ut och analfabetismen minskat. Begreppet demokrati har således fått sig en verklig innebörd. Samtidigt är det viktigt att inte okritiskt studera den politiska processen i många av dessa länder.

Frågan om Kuba kommer ofta upp i debatten. Ung Vänster försvarar Kubas rätt till självbestämmande och rätt till försvar mot USA:s angrepp och handelsförbud. Det är en viktig ståndpunkt att inta nu när USA återigen antagit en plan för att överta och ockupera Kuba. Men Ung Vänster fördömer också dom inskränkningar i demokratiska fri- och rättigheter som finns på Kuba, precis som vi gör när dessa inskränkningar sker på andra håll i världen. Många länder i Latinamerika har de senaste åren också inlett handelsavtal med varandra som en form av motmakt mot USA:s handelsavtal med ALCA/FTAA och NAFTA i spetsen, vilket är en förutsättning för att kunna stå emot nyliberalismen. Den mest intressanta av dessa avtal är ett venezuelanskt initiativ som kallas för ALBA. Detta avtal är tänkt att skilja sig radikalt från den gängse frihandelsmodellen, då man upprätthåller social och regional utjämning som högsta prioritet. Vi anser att ALBA är ett positivt exempel på hur länder i syd kan arbeta för att stärka varandra och bryta ner nykoloniala maktstrukturer.

En annan värld är möjlig!

Den rådande världsordningen präglad av de rika ländernas imperialistiska krig och ekonomisk utsugning och exploatering av länderna i syd är ohållbar. Det globala förtrycket, växande klyftor och orättvisor, inskränkningar i människors fri- och rättigheter och en brutal global kapitalism som tränger allt djupare in i människors liv, har fött en global kritik som uttrycker sig i människors organisering för sina rättigheter. I Irak och Afghanistan slår ett nationellt motstånd rot mot den amerikanska ockupationen. I Sydamerika har sociala rörelser resulterat i att vänsterregeringar vinner framgångar i land efter land. I Afrika och Asien, där nyliberalismens offensiv har haft de mest förödande effekter, växer ett motstånd mot privatiseringar, strukturanpassningsprogram och de överstatliga finansinstitutionernas tvångströjor på ländernas ekonomier. De rådande förtryckande strukturerna är inte förutbestämda eller givna av naturen. Ung Vänster kämpar mot dessa strukturer – gemensam kamp för gemensamma intressen. De orättvisa maktförhållandena som imperialism, könsmaktssystem och rasism innebär kan brytas. En annan värld är möjlig!

ORDLISTA

analfabetism – andelen icke-läskunniga vuxna, vanligtvis i ett land
antagonist – motståndare, fiende
arbetarklassen – de människor som säljer sitt arbete under kapitalismen
artificiella – konstgjorda, icke-äkta
bräsch – fronten
buggning – dold avlyssning
doktrin – ofta på förhand bestämda övergripande riktlinjer, för t.ex. att bedriva politik
epidemi – lättsmittande sjukdom som sprids till många
etablissemang – toppskiktet i t.ex. ett samhälle
expansion - utökning
folksuveränitet – att folket ytterst bestämmer över ett demokratiskt land
I-land – industriellt utvecklat land, rikt land
imperialism – kapitalistiska länders utnyttjande av fattigare länder
IMF – internationella valutafonden
implementera – tillämpa, genomföra
industrialiserad – baserad på industriproduktion, snarare än t.ex. jordbruk
inhemsk – inom t.ex. ett land
infrastruktur – det som krävs för att samhället ska fungera, t.ex. vattenledningar och vägar
institution – organisation, sammanslutning av människor (ofta långvarig)
interventioner – ingripanden
isolationism – att medvetet isolera sig själv eller andra
kapitalism – det rådande ekonomiska systemet, som bygger på att man kan berika sig på andras arbete
kolonialism – att som rikt land lägga under sig fattiga länder för att suga ut deras råvaror etc
korruption – hur mycket mutor som förekommer för att få fördelar, t.ex. i ett land
legitimitet – lagligt berättigande
marknadsandelar – andelar av den totala försäljningen för en vara som t.ex. ett visst företag står för
mellanstatliga – frivilligt samarbete mellan stater
migrationslagar – lagar gällande in- och utvandring
nationalism – ideologi som vill stärka det egna landet

INTERNATIONELLT PROGRAM

normer – rådande uppfattningar om t.ex. rätt och fel

nyliberalism – ideologi som syftar till att göra samhället extremt avreglerat och privatiserat

paradigmskifte – byte av den allmänna uppfattningen om t.ex. vad som är rimligt i politiken

praxis – princip för att hantera en viss situation, ex ”vi har som praxis att kolla leg på alla som ser unga ut”

progressiv – framåtsträvande, syftar till att förbättra

protektionism - att skydda det som produceras i det egna landet från konkurrens från andra länder

rationell – logisk, något som görs i det egna intresset

reaktionär – bakåtsträvande, med vilja att återställa samhället till hur det var förr

referenspunkt – något man hänvisar till

reformer – förändringar av samhället som sker inom det rådande systemet

repressiv – förtryckande, nedtryckande, hämmande

reproduktiv hälsa – hälsovård vid graviditet och förlossning

reservationslöst – utan förbehåll eller motkrav

tortyr – organiserade fysiska eller psykiska övergrepp mot en enskild människa

trafficking – människohandel för att tvinga in kvinnor i prostitution

transnationella företag – företag som är så stora att de inte hör hemma i ett eller flera länder, utan finns överallt

skuldkrisen – den fälla fattiga länder hamnat i med obetalbara skulder till rika länder

struktur – sammanhang, samhällssystem

subventioner – ekonomiskt bidrag från en stat för att göra en viss vara billigare

suveränitet – självständighet, självbestämmande

U-land – icke-industrialiserat land, som bygger sin ekonomi på t ex jordbruk

urholka – minska betydelsen av, ofta under lång tid

utsuga – utnyttja, dra orimlig fördel av att någon är beroende av en

vidga – utöka, öka

WTO – World Trade Organization, världshandelsorganisationen

välstånd - välmående

världsordning – det sätt världens länder och befolkningar ordnas och står emot varandra

åsidosätts – ignoreras, räknas bort

övernationell –över ett enskilt lands vilja

**Ung Vänster
Kungsgatan 84
Box 12 660
112 93 Stockholm
08 – 654 31 00 (tel)
08 – 650 85 57 (fax)
info@ungvanster.se
www.ungvanster.se**